

[Strona Główna](#) > ... > [Sprawy Rodzinne I Dziedziczenie](#) > [Alimenty](#) > [Latvia](#)

Alimenty

Łotwa

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

W łotewskich przepisach krajowych nie przewidziano kompleksowej definicji świadczeń alimentacyjnych; istnieje jednak powszechne rozumienie określonych kwestii dotyczących obowiązku alimentacyjnego wobec innej osoby. Przykładowo świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka oznaczają wydatki, które każde z rodziców ma obowiązek ponosić na rzecz dziecka, niezależnie od swojej sytuacji finansowej. Minimalną kwotę świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka określa Rada Ministrów (*Ministru kabinets*). Definicja świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka znajduje się w ustawie o Alimentacyjnym Funduszu Gwarancyjnym (*Uzturlīdzekļu garantiju fonda likums*).

Powszechne rozumienie wielu kwestii związanych z obowiązkami alimentacyjnymi, które mogą mieć różne nazwy, takie jak alimenty (*uzturlīdzekļi*) czy świadczenie wyrównawcze (*līdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*), opiera się na utrwalonym orzecznictwie sądów. Na przykład co do zasady przyjmuje się, że obowiązek alimentacyjny między małżonkami oznacza długoterminową pomoc finansową zapewnianą przez jednego małżonka na rzecz drugiego, którego sytuacja materialna uległa pogorszeniu.

Osoby, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny:

Rodzice wobec dzieci

Rodzice są obowiązani łożyć na utrzymanie swojego dziecka, dopóki nie będzie ono w stanie samodzielnie się utrzymać. Obowiązek utrzymywania dziecka nie ustaje zatem wraz z osiągnięciem przez nie pełnoletniości. Sąd może jednak stwierdzić, czy roszczenie alimentacyjne powinno zostać uwzględnione, jeżeli dziecko jest pełnoletnie, nie kontynuuje nauki ani szkolenia zawodowego i jest w stanie samodzielnie się utrzymać z własnej pracy, ale tego nie robi. Należy mieć na uwadze, że obowiązek rodziców do łożenia na utrzymanie własnych dzieci musi być proporcjonalny do ich sytuacji finansowej. Każde z rodziców ma jednak obowiązek zapewnienia minimalnej kwoty świadczeń alimentacyjnych określonej przez Radę Ministrów, niezależnie od swojej sytuacji finansowej. Obowiązek utrzymywania dziecka jest wiążący niezależnie od tego, czy dziecko zamieszkuje z jednym rodzicem, z obojgiem rodziców, czy osobno.

Łożenie na utrzymanie dziecka oznacza zapewnienie mu wyżywienia, ubrań, mieszkania i opieki zdrowotnej, opieki osobistej, wykształcenia i wychowania (troski o jego psychiczny i fizyczny rozwój, przy należyтым uwzględnieniu osobowości, umiejętności i zainteresowań dziecka, a także przygotowanie dziecka do podjęcia użytecznej pracy w społeczeństwie).

Dzieci wobec rodziców

Obowiązek alimentacyjny dzieci względem rodziców w równym stopniu obejmuje wszystkie dzieci. Jeżeli możliwości finansowe dzieci są nierówne, sąd może określić obowiązek zapewniania przez nie środków

utrzymania rodzicom proporcjonalnie do sytuacji finansowej każdego z dzieci.

Małżonek wobec współmałżonka

Jeżeli małżeństwo unieważniono i tylko jeden z byłych małżonków zdawał sobie sprawę z takiej możliwości w chwili zawarcia tego małżeństwa, drugi małżonek, który nie był tego świadomy, ma prawo żądać od pierwszego małżonka środków wyrównawczych stosownie do sytuacji finansowej pierwszego małżonka w celu utrzymania swojego dotychczasowego poziomu życia. W trakcie rozwodu lub po nim jeden z byłych małżonków może żądać od drugiego byłego małżonka środków wyrównawczych stosownie do sytuacji finansowej tego drugiego małżonka w celu utrzymania swojego dotychczasowego poziomu życia.

Obowiązek zapewniania byłemu małżonkowi świadczenia wyrównawczego nie występuje, jeżeli:

1. czas, który minął od rozwodu lub unieważnienia małżeństwa, jest równy czasowi trwania zakończonego małżeństwa lub czasowi pożycia w unieważnionym małżeństwie;
2. były małżonek ponownie wstąpił w związek małżeński;
3. dochód byłego małżonka jest wystarczający do samodzielnego utrzymania się;
4. były małżonek zrzeka się świadczeń alimentacyjnych ze względu na pracę zarobkową;
5. były małżonek, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie dysponuje wystarczającymi środkami, aby samodzielnie się utrzymać, lub stał się niezdolny do pracy;
6. były małżonek popełnił przestępstwo przeciwko drugiemu byłemu małżonkowi lub przeciwko życiu, zdrowiu, wolności, mieniu lub dobremu imieniu wstępnych lub zstępnych drugiego małżonka;
7. były małżonek porzucił drugiego byłego małżonka znajdującego się w trudnej sytuacji, chociaż mógł udzielić mu pomocy;
8. były małżonek umyślnie wysunął nieprawdziwe oskarżenie o popełnienie przestępstwa przeciwko jednej z osób, o których mowa w pkt 6;
9. były małżonek prowadzi rozrzutny lub niemoralny tryb życia;
10. jeden z małżonków nie żyje lub został uznany za zmarłego;
11. występują inne ważne powody.

Dziadkowie wobec wnuków

Jeżeli dziecko nie ma rodziców lub jeżeli jego rodzice nie są w stanie go utrzymać, obowiązek ten spoczywa na dziadkach w równym stopniu. Jeżeli możliwości finansowe dziadków są nierówne, sąd może określić ich obowiązki proporcjonalnie do sytuacji finansowej każdego z nich.

Wnuki wobec dziadków

Obowiązek utrzymywania dziadków w razie konieczności także spoczywa na wnukach w równym stopniu. Jeżeli możliwości finansowe wnuków są nierówne, sąd może określić ich obowiązek zapewniania przez nie środków utrzymania dziadkom proporcjonalnie do sytuacji finansowej każdego z wnuków.

Obowiązki alimentacyjne na podstawie umowy o świadczenia alimentacyjne

Strony mogą uzgodnić wypłacanie świadczeń alimentacyjnych na podstawie umowy o świadczenia alimentacyjne. Zgodnie z taką umową jedna ze stron zapewnia drugiej pewne korzyści materialne, w formie pieniężnej lub w naturze, a w zamian za to druga strona zobowiązuje się utrzymywać pierwszą stronę dożywotnio, chyba że uzgodniono inny okres. O ile nie uzgodniono inaczej, do świadczeń alimentacyjnych zalicza się wyżywienie, mieszkanie, ubrania i opieka; jeżeli otrzymującym świadczenia alimentacyjne jest małoletni, oznacza to również wychowanie i wykształcenie w placówce szkolnictwa podstawowego.

Obowiązki alimentacyjne wynikające ze szkody na osobie

Jeżeli osoba, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny względem innej osoby, umrze w wyniku szkody na osobie, obowiązek ten przechodzi na osobę odpowiedzialną za śmierć pokrzywdzonego. Sąd ustala kwotę takiego odszkodowania w zależności od wieku zmarłego, jego możliwości samodzielnego utrzymania się przed śmiercią, a także potrzeb jej wierzyciela alimentacyjnego. Roszczenie takie nie przysługuje, jeżeli wierzyciel alimentacyjny dysponuje wystarczającymi środkami utrzymania.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Rodzice są obowiązani łożyć na utrzymanie swojego dziecka, dopóki nie będzie ono w stanie samodzielnie się utrzymać. Obowiązek utrzymywania dziecka nie ustaje zatem wraz z osiągnięciem przez nie pełnoletniości. Sądom może jednak stwierdzić, czy roszczenie alimentacyjne powinno zostać uwzględnione, jeżeli dziecko jest pełnoletnie, nie kontynuuje nauki ani szkolenia zawodowego i jest w stanie samodzielnie się utrzymać z własnej pracy, ale tego nie robi.

W przepisach prawa łotewskiego nie zdefiniowano pojęcia świadczenia wyrównawczego na rzecz małżonka. Nie określono również, co obejmuje obowiązek alimentacyjny względem rodziców czy dziadków.

Zdefiniowano jedynie świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci jako zapewnianie dziecku wyżywienia, ubrań, mieszkania i opieki zdrowotnej, opieki osobistej, wykształcenia i wychowania (troski o jego psychiczny i fizyczny rozwój, przy należyтым uwzględnieniu osobowości, umiejętności i zainteresowań dziecka, a także przygotowanie dziecka do podjęcia użytecznej pracy w społeczeństwie). Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od prawa dziecka do odpowiednich warunków życia i od jego faktycznych potrzeb.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Aby otrzymać świadczenia alimentacyjne powód musi wystąpić do sądu zgodnie z procedurą przewidzianą w kodeksie postępowania cywilnego (*Civilprocesa likums*). Powód musi złożyć do sądu pismo wszczynające postępowanie, a także inne niezbędne dokumenty.

Rodzice dziecka mogą zawrzeć w formie aktu notarialnego (*notariāls akts*) umowę, w której określą miesięczne świadczenia alimentacyjne. Tego rodzaju umowa jest czynnością cywilnoprawną, która wywołuje skutki prawne – obie strony zobowiązują się do przestrzegania i wypełniania postanowień umowy zawartej zgodnie z prawem. Jeżeli jedno z rodziców dziecka nie wypełnia postanowień umowy co do wypłaty świadczeń alimentacyjnych w formie płatności jednorazowej lub płatności okresowych, umowę można przekazać komornikowi sądowemu (*tiesu izpildītājs*) w celu jej wykonania.

Na Łotwie ustanowiono Alimentacyjny Fundusz Gwarancyjny (*Uzturliīdzekļu garantiju fonds*) w celu zapewniania świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci z budżetu państwa. Funduszem zarządza Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego (*Uzturliīdzekļu garantiju fonda administrācija*, dalej: „Administracja Funduszu”). Administracja Funduszu podlega bezpośrednio Ministerstwu Sprawiedliwości.

Świadczenia alimentacyjne można uzyskać z Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego, pod warunkiem że pierwszą próbę odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych podjęto na drodze postępowania sądowego. Jeżeli egzekucja orzeczenia sądowego okaże się niemożliwa, wierzyciel może zwrócić się do Administracji Funduszu.

Administracja Funduszu wypłaca świadczenia alimentacyjne jedynie wtedy, gdy uzna, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającym zastosowanie prawem cywilnym procesowym jest niemożliwe, lub gdy dłużnik wykonuje orzeczenie sądu nakazujące odzyskanie należności, ale nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego określonej przez Radę Ministrów.

Administracja Funduszu ma obowiązek działać jako organ prowadzący egzekucję długu przeciwko dłużnikowi bez konieczności wydania przez sąd szczególnego postanowienia w tej kwestii w odniesieniu do kwoty wszelkich świadczeń alimentacyjnych wypłaconych przez Fundusz.

Procedura uzyskania świadczenia alimentacyjnego z Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego jest następująca:

wnioskodawca – wierzyciel alimentacyjny w przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka – może wystąpić bezpośrednio do Administracji Funduszu, składając wniosek i następujące dokumenty:

- odpis orzeczenia sądu przyznającego świadczenie alimentacyjne;
- zaświadczenie wydane przez komornika sądowego potwierdzające, że wykonanie orzeczenia przyznającego świadczenie alimentacyjne wobec dłużnika okazało się niemożliwe lub że dłużnik wykonał orzeczenie sądu nakazujące odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, ale nie zapłacił minimalnej kwoty świadczeń alimentacyjnych określonej przez Radę Ministrów; takie zaświadczenie należy przedłożyć Administracji Funduszu w terminie miesiąca od daty jego wydania;
- jeżeli świadczeń alimentacyjnych dochodzi się za pośrednictwem upoważnionego pełnomocnika – dokument potwierdzający udzielenie pełnomocnictwa.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Tak, upoważniony pełnomocnik może wystąpić z pozwem w imieniu krewnego lub członka najbliższej rodziny. W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci roszczenie mogą zgłosić ich przedstawiciele ustawowi, np. rodzice lub opiekunowie prawni.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Przepisy dotyczące właściwości stanowią, że sądem właściwym w sprawach o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych każdego rodzaju jest sąd rejonowy lub miejski (*rajona/pilsētas tiesa*).

Na Łotwie właściwość sądu ustala się na podstawie następujących przepisów:

- rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych („rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych”);
- dwustronnych i wielostronnych traktatów wiążących Republikę Łotewską;
- kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli zastosowania nie mają ani przepisy rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych ani przepisy dwustronnych i wielostronnych umów wiążących Republikę Łotewską.

Kodeks postępowania cywilnego stanowi, że następujące sądy łotewskie są właściwe w sprawach związanych z roszczeniami alimentacyjnymi:

- powództwo można wnieść do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego;
- jeżeli miejsce zamieszkania pozwanego nie jest znane lub jeżeli pozwany nie ma stałego miejsca zamieszkania na Łotwie, powództwo można wnieść do sądu właściwego dla miejsca, w którym znajduje się nieruchomość należąca do pozwanego, lub do sądu właściwego dla jego ostatniego znanego miejsca zamieszkania;
- powództwo o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda;
- powództwo z tytułu obowiązku alimentacyjnego wynikającego ze szkody na osobie można również wytoczyć w miejscu zamieszkania powoda lub w miejscu wyrządzenia szkody.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

W celu wszczęcia postępowania i zgłoszenia roszczenia w sądzie powód nie musi korzystać z usług pełnomocnika. Powód nie musi również podejmować żadnej próby pojednania przed rozpoznaniem sprawy przez sąd.

Sędzia przygotowujący sprawę do rozpoznania musi jednak wezwać strony do podjęcia próby pojednania. Zachęca się zatem strony do zawarcia ugody przed rozpoznaniem sprawy przez sąd.

Należy również podkreślić, że strony mogą porozumieć się co do roszczeń alimentacyjnych bez wytaczania powództwa przed sąd.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Zgodnie z art. 43 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego następujące osoby są zwolnione z uiszczania kosztów sądowych na rzecz państwa [opłaty skarbowej (*valsts nodeva*), opłaty rejestrowej (*kancelejas nodeva*) i kosztów procesowych (*ar lietās izskatīšanu saistītie izdevumi*)]:

- powodowie w przypadku roszczeń o odzyskanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców i w przypadku powództwa o ustalenie ojcostwa, jeżeli powództwo wytoczono wraz ze zgłoszeniem roszczenia o odzyskanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka;
- wnioskodawcy w sprawach dotyczących uznania albo uznania i wykonania orzeczenia sądu innego państwa dotyczącego odzyskania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców;
- powodowie w odniesieniu do roszczeń wynikających ze szkód na osobie, które skutkują okaleczeniem lub innym rozstrojem zdrowia albo śmiercią;
- pozwani w sprawach o obniżenie wysokości świadczeń alimentacyjnych orzeczonych przez sąd na rzecz dziecka lub jednego z rodziców oraz obniżenie wysokości świadczeń alimentacyjnych orzeczonych przez sąd z tytułu roszczeń wynikających ze szkód na osobie, które skutkują okaleczeniem, innym rozstrojem zdrowia lub śmiercią.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego pismem wszczynającym postępowanie (*prasības pieteikums*) może być pozew zwykły lub wzajemny, wniosek złożony w sprawie już zawisłej przez osobę trzecią występującą z niezależnym roszczeniem w odniesieniu do przedmiotu sporu, wniosek w specjalnym postępowaniu nieprocesowym lub inny wniosek złożony do sądu, który przewidziano w odpowiednich przepisach prawa; od każdego pisma wszczynającego postępowanie należy uiścić opłatę skarbową w wysokości zależnej od wartości przedmiotu sporu:

- wartość przedmiotu sporu do 2 134 euro: 15% tej kwoty, ale nie mniej niż 70 euro;
- wartość przedmiotu sporu od 2 135 do 7 114 euro: 320 euro plus 4% kwoty powyżej 2 134 euro;
- wartość przedmiotu sporu od 7 115 do 28 457 euro: 520 euro plus 3,2% kwoty powyżej 7 114 euro;
- wartość przedmiotu sporu od 28 458 do 142 287 euro: 1 200 euro plus 1,6% kwoty powyżej 28 457 euro;
- wartość przedmiotu sporu od 142 288 do 711 435 euro: 3 025 euro plus 1% kwoty powyżej 142 287 euro;
- wartość przedmiotu sporu przekraczająca 711 435 euro: 8 715 euro plus 0,6% kwoty powyżej 711 435 euro.

W sprawach o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych uznaje się, że dochodzona kwota jest równa kwocie należnej za jeden rok.

Na Łotwie pomocy prawnej zagranicznym powodom lub wnioskodawcom, uprawnionym do niej na mocy rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, udziela organ centralny ustanowiony na podstawie tego rozporządzenia – Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego. Organ ten zapewnia pomoc prawną i reprezentację przed łotewskimi sądami i organami egzekucyjnymi uprawnionym krajowym i zagranicznym wierzycielom alimentacyjnym.

W przypadkach nieprzewidzianych w rozporządzeniu w sprawie zobowiązań alimentacyjnych państwo łotewskie przyznaje pomoc prawną osobie, której szczególne okoliczności, sytuacja majątkowa i poziom dochodów łącznie utrudniają ochronę jej praw. Pomoc prawną przyznaje się zgodnie z przepisami ustawy o państwowej pomocy prawnej (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

Pomoc prawną przyznaje się na pokrycie wydatków na sporządzenie pism procesowych, konsultacje prawne w trakcie postępowania sądowego i reprezentację w sądzie. W sporach transgranicznych oprócz pomocy, o której

mowa powyżej, można również skorzystać z usług tłumacza ustnego, otrzymać tłumaczenie niektórych dokumentów sądowych, pozasądowych lub przedłożonych przez powoda, niezbędnych do wydania orzeczenia w sprawie, a w określonych przypadkach nawet otrzymać pokrycie kosztów podróży związanych z udziałem w postępowaniu sądowym. Państwo nie pokrywa kosztów sądowych. Do kosztów sądowych zalicza się opłatę skarbową, opłatę rejestrową i koszty procesowe, takie jak kwoty należne świadkom i biegłym, wydatki związane z przesłuchaniem świadków, wydatki związane z dostarczeniem odpisu pozwu i wezwania do stawienia się przed sądem itp. Sąd po uwzględnieniu sytuacji materialnej danej osoby może jednak zwolnić ją częściowo lub w całości z uiszczenia kosztów sądowych na rzecz państwa lub zezwolić na uiszczenie tych kosztów w ratach lub w późniejszym terminie.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd może przyznać świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka w postaci określonej kwoty lub w innej postaci (np. wyżywienia, ubrania, mieszkania itp.), albo w obu tych postaciach.

Sąd dokonujący oceny sytuacji i przyznający określoną kwotę świadczeń alimentacyjnych uwzględnia przede wszystkim sytuację materialną stron, ich koszty utrzymania i sytuację rodzinną. Sąd przywiązuje należyłą wagę do przedstawionych dowodów.

Sąd orzekający o odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na rzecz dziecka ocenia wszystkie okoliczności i dowody w sprawie i ustala kwotę świadczeń alimentacyjnych. Minimalna kwota świadczeń alimentacyjnych, którą rodzic ma obowiązek uiścić miesięcznie zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Ministrów, wynosi 25% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia określonego przez Radę Ministrów do ukończenia przez dziecko 7. roku życia oraz 30% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia od ukończenia przez dziecko 7. roku życia do ukończenia przez nie 18. roku życia.

Po przyznaniu świadczeń alimentacyjnych jakkolwiek zmiana kwoty i okresu płatności oraz jakiegokolwiek zwolnienie z wypłacania świadczeń wymaga złożenia nowego pozwu przez zainteresowaną stronę. Sąd może wówczas zweryfikować kwotę świadczeń alimentacyjnych w nowym postępowaniu, z uwzględnieniem zmiany sytuacji materialnej i rodzinnej zainteresowanych stron, oraz odpowiednio podnieść lub obniżyć wysokość świadczeń.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Dłużnik musi wypłacać świadczenie alimentacyjne na rzecz wierzyciela. Jeżeli z roszczeniem w imieniu małoletniego dziecka wystąpił jeden z jego rodziców lub jego opiekun prawny, świadczenia alimentacyjne wypłaca się tej osobie, a nie dziecku. Tradycyjnie świadczenie alimentacyjne wypłaca się okresowo w określonych kwotach, np. w postaci potrącenia z wynagrodzenia; jednak czasami płatność przyjmuje inne formy.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli dłużnik nie wypłaca świadczeń alimentacyjnych dobrowolnie, wierzyciel alimentacyjny musi wystąpić do sądu, który rozpoznawał sprawę, o wydanie tytułu wykonawczego (*izpildu raksts*). Tytuł wykonawczy sporządzony na Łotwie lub w innym państwie członkowskim UE przedkłada się komornikowi do celów wykonania w terminie 10 lat od chwili wejścia w życie orzeczenia sądu, z wyjątkiem sytuacji, w których zastosowanie mają inne terminy przedawnienia (jeżeli odzyskanie świadczeń okresowych następuje w wyniku wyroku sądu, tytuł wykonawczy pozostaje w mocy przez cały okres, na który zasądzone świadczenia okresowe, a termin przedawnienia biegnie od ostatniego dnia dla każdej płatności). Komornik rozpoczyna egzekucję przymusową na pisemny wniosek wierzyciela alimentacyjnego. Komornik musi przyjąć tytuł wykonawczy, jeżeli miejsce zamieszkania dłużnika albo miejsce, w którym znajduje się nieruchomości do niego należąca lub jego miejsce

pracy, są objęte rewirem tego komornika (*iecirknis*). Komornik może również przyjąć inne tytuły wykonawcze, na podstawie których przeprowadza egzekucję w okręgu sądu rejonowego (*apgabaltiesa*), przy którym działa.

Do przymusowych środków egzekucyjnych zalicza się: egzekucję z należących do dłużnika ruchomości, w tym z ruchomości będących w posiadaniu innych osób, oraz z wartości niematerialnych i prawnych dłużnika, poprzez ich sprzedaż; egzekucję z kwot należnych dłużnikowi od innych osób (np. wynagrodzenie za pracę i świadczenia równoważne, inne źródła dochodu, depozyty w instytucjach kredytowych); egzekucję z nieruchomości należących do dłużnika poprzez ich sprzedaż; inne środki wskazane w orzeczeniu sądu.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwa kraju systemu egzekwowania.

Zgodnie z art. 570 kodeksu postępowania cywilnego egzekucji nie można prowadzić z majątku dłużnika, jeżeli dłużnik pracuje lub otrzymuje emeryturę/rentę lub stypendium, a kwota podlegająca odzyskaniu nie przekracza tej części miesięcznego dochodu, z której zgodnie z prawem można prowadzić egzekucję. W kodeksie postępowania cywilnego sprecyzowano kategorie mienia, z których nie można prowadzić egzekucji (np. niektóre artykuły gospodarstwa domowego, wyposażenie gospodarstwa domowego lub niezbędna odzież dłużnika i krewnych pozostających na jego utrzymaniu). Zgodnie z art. 594 kodeksu postępowania cywilnego dopóki dług, którego dotyczy postępowanie egzekucyjne, nie zostanie w pełni odzyskany, zgodnie z dokumentami egzekucyjnymi dokonuje się potrąceń z wynagrodzenia dłużnika za pracę i z wypłacanych mu świadczeń równoważnych, z zastrzeżeniem następujących warunków:

- w sprawach o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci lub na korzyść Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego nie podlega zajęciu część wynagrodzenia za pracę i świadczeń równoważnych wynosząca 50% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia; na każde małoletnie dziecko będące na utrzymaniu dłużnika należy pozostawić środki w kwocie równej świadczeniu z państwowego systemu zabezpieczenia społecznego;
- w innych sprawach o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych kwota potrącona z wynagrodzenia za pracę i świadczeń równoważnych może wynosić 50%, ale wolna od zajęcia musi pozostać kwota równa minimalnemu miesięcznemu wynagrodzeniu; na każde małoletnie dziecko będące na utrzymaniu dłużnika należy pozostawić środki w kwocie równej świadczeniu z państwowego systemu zabezpieczenia społecznego.

Zgodnie z art. 632 kodeksu postępowania cywilnego wierzyciel, którego roszczenie zostało stwierdzone orzeczeniem, lub dłużnik może zaskarżyć czynności komornika podejmowane w trakcie wykonywania wyroku lub odmowę przeprowadzenia takich czynności przez komornika, z wyjątkiem szczególnych sytuacji; skargę składa się w sądzie rejonowym lub w sądzie miejskim właściwym dla miejsca, w którym znajduje się kancelaria komornika, w terminie 10 dni od dnia, w którym zaskarżone czynności miały miejsce lub, jeżeli skarżącego nie powiadomiono o czasie i miejscu ich podjęcia, od dnia, w którym skarżący się o nich dowiedział. Zgodnie z art. 634 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli wyrok zostanie wykonany, a następnie uchylony i po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd wyda wyrok oddalający roszczenie, umorzy postępowanie lub pozostawi sprawę bez rozpoznania, umarza się postępowanie egzekucyjne i zwraca się pozwanemu wszystko, co na podstawie uchylonego wyroku odzyskano od niego na korzyść powoda.

Zgodnie z art. 546 kodeksu postępowania cywilnego tytuły wykonawcze można przedstawić w celu przeprowadzenia egzekucji przymusowej w terminie 10 lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia sądu, pod warunkiem że przepisy prawa nie przewidują innych terminów przedawnienia. Jeżeli odzyskanie świadczeń okresowych następuje w wyniku wyroku sądu, tytuł wykonawczy pozostaje w mocy przez cały okres, na który zasądzono świadczenia okresowe, a termin przedawnienia biegnie od ostatniego dnia terminu przewidzianego dla każdej płatności.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu

roszczeń alimentacyjnych?

Jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonujący to orzeczenie nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego, można zwrócić się do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego w celu otrzymania świadczeń alimentacyjnych dla małoletniego.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych do Administracji Funduszu można zwrócić się także w celu odzyskania świadczeń alimentacyjnych od dłużnika, który nie przybywa już na Łotwie. Do celów tego rozporządzenia Administracja Funduszu pełni funkcję łotewskiego organu centralnego.

Zgodnie z rozporządzeniem osoba uprawniona do otrzymania świadczeń alimentacyjnych może zwrócić się do Administracji Funduszu oraz złożyć wniosek skierowany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w celu:

1. uzyskania orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w państwie, w którym zamieszkuje pozwany;
2. skorygowania (obniżenia lub podwyższenia) kwoty świadczeń alimentacyjnych;
3. uzyskania orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych i ustalenie ojcostwa dziecka w państwie, w którym zamieszkuje pozwany;
4. zapewnienia uznania orzeczenia sądu łotewskiego nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w celu uzyskania tytułu wykonawczego lub w celu jego wykonania.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego może działać w zastępstwie dłużnika alimentacyjnego w przypadku świadczeń na rzecz dzieci, jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającym zastosowanie prawem cywilnym procesowym jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonujący to orzeczenie nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego określonej przez Radę Ministrów. Jeżeli to Administracja Funduszu wypłaca świadczenie alimentacyjne, ma ona prawo podjąć działania, aby odzyskać wypłacone kwoty wraz z odsetkami ustawowymi (zob. pkt 3 powyżej).

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Jeżeli powód i dziecko mają stałe miejsce zamieszkania na Łotwie, ale dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie, powód może zwrócić się do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego, jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonujący to orzeczenie nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego.

Jeżeli dłużnik zamieszkuje w innym państwie i nie posiada na Łotwie żadnego mienia, z którego można by przeprowadzić egzekucję, powód powinien przekazać orzeczenie sądu w celu jego uznania i wykonania w odpowiednim innym państwie, zanim zwróci się do Administracji Funduszu. Jeżeli wykonanie orzeczenia w innym odpowiednim państwie okaże się niemożliwe, powód może zwrócić się do Administracji Funduszu o przejęcie roli dłużnika w zakresie świadczeń alimentacyjnych podlegających egzekucji.

Administracja Funduszu pełni funkcję łotewskiego organu centralnego (zob. pkt 3 i 13) na mocy rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, w związku z czym można się do niej zwrócić o pomoc w zakresie

objętym tym rozporządzeniem.

Jeżeli sąd łotewski wyda orzeczenie nakazujące egzekucję świadczeń alimentacyjnych, a osoba zamieszkująca na Łotwie chce, aby orzeczenie to uznano lub wykonano w innym państwie członkowskim UE, lub też chce uzyskać orzeczenie sądowe przeciwko dłużnikowi zamieszkującemu w innym państwie członkowskim UE, Administracja Funduszu może – na podstawie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych – pomóc tej osobie w przekazaniu orzeczenia sądu łotewskiego innemu odpowiedniemu państwu w celu uznania lub wykonania oraz w celu uzyskania orzeczenia zagranicznego.

Administracja Funduszu może działać w zastępstwie dłużnika i wypłacać świadczenia alimentacyjne małoletniemu dziecku oraz może przedstawiać informacje dotyczące kwestii alimentacyjnych.

(Zob. pkt 3 i 13.)

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija
(Administrācija Alimentāciju Funduszu Gvarancyjnega)

Adres: Raiņa bulvāris 15, Rīga

LV-1050, Łotwa

E-mail: maintenance@ugf.gov.lv

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Jeżeli wierzyciel alimentacyjny przebywa w innym państwie członkowskim UE, a dłużnik alimentacyjny przebywa na Łotwie, wierzyciel może zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych złożyć wniosek do organu centralnego państwa, w którym zamieszkuje wierzyciel. W takim wniosku można zwrócić się o wydanie orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na Łotwie, gdzie zamieszkuje dłużnik, lub orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych i wytoczenie powództwa o ustalenie ojcostwa na Łotwie. Dotyczy to również orzeczenia stwierdzającego wykonalność orzeczenia zagranicznego sądu nakazującego odzyskanie należności na Łotwie lub też orzeczenia wykonującego orzeczenie zagranicznego sądu. Na podstawie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych organ centralny innego państwa dochowa niezbędnych formalności i przekaże wniosek wierzyciela łotewskiemu organowi centralnemu ustanowionemu na podstawie tego rozporządzenia. Łotewski organ centralny – Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnega – pomoże zagranicznemu wnioskodawcy w przedłożeniu orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa w celu jego wykonania lub uznania i wykonania na Łotwie lub pomoże powodowi w złożeniu wniosku o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych do sądu łotewskiego właściwego dla miejsca zamieszkania dłużnika, lub wniosku o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych wraz z powództwem o ustalenie ojcostwa na Łotwie.

Jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonujący takie orzeczenie nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego, osoba, która wraz z dzieckiem na stałe mieszka na Łotwie, w przypadku gdy oboje są zameldowani na Łotwie, może wystąpić do Administracji Funduszu z wnioskiem o wypłacenie świadczeń alimentacyjnych.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych można zwrócić się do organu centralnego państwa zamieszkania. Osoba zamieszkująca na Łotwie może zwrócić się więc do Administracji Funduszu w celu:

1. uzyskania orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym zamieszkuje pozwany;
2. uzyskania orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych wraz z ustaleniem ojcostwa w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym zamieszkuje pozwany;
3. w przypadku gdy wydano już orzeczenie nakazujące odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych – w celu uznania tego orzeczenia, uzyskania tytułu wykonawczego i jego wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym zamieszkuje pozwany.

Jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonujący takie orzeczenie nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego, osoba, która wraz z dzieckiem na stałe mieszka na Łotwie, w przypadku gdy oboje są zameldowani na Łotwie, może wystąpić do Administracji Funduszu z wnioskiem o wypłacenie świadczeń alimentacyjnych.

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija
(Administrācija Alimentāciju Funduszu Gvarancijņego)

Adres: Raiņa bulvāris 15, Rīga

LV-1050, Łotwa

E-mail: maintenance@ugf.gov.lv

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych funkcję organu centralnego na Łotwie pełni Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego.

W zastępstwie dłużnika wypłaca ona świadczenia alimentacyjne na rzecz wierzyciela, jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonujący to orzeczenie nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Łotwa jest stroną protokołu haskiego z 2007 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Łotwa jest stroną protokołu haskiego z 2007 r.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Zgodnie z art. 43 kodeksu postępowania cywilnego następujące osoby są zwolnione z uiszczania kosztów sądowych na rzecz państwa:

- powodowie w przypadku roszczeń o odzyskanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców i w przypadku powództwa o ustalenie ojcostwa, jeżeli powództwo wytoczono wraz ze zgłoszeniem roszczenia o odzyskanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka;
- wnioskodawcy w sprawach dotyczących uznania albo uznania i wykonania orzeczenia sądu innego państwa dotyczącego odzyskania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców;

- pozwani w sprawach dotyczących obniżenia wysokości świadczeń alimentacyjnych orzeczonych przez sąd na rzecz dziecka lub jednego z rodziców.

Jeżeli pozew o odzyskanie świadczenia wyrównawczego składa były małżonek lub wnioskodawca dochodzący uznania lub uznania i wykonania orzeczenia sądu innego państwa dotyczącego odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na rzecz byłego małżonka lub innej osoby, zgodnie z art. 43 akapit czwarty, sąd uwzględnia sytuację finansową osoby fizycznej i może częściowo lub w całości zwolnić powoda z zapłaty kosztów sądowych na rzecz państwa lub zezwolić na uiszczenie tych kosztów w ratach lub w późniejszym terminie.

Na Łotwie pomocy prawnej zagranicznym powodom lub wnioskodawcom, uprawnionym do niej na mocy rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, udziela organ centralny ustanowiony na podstawie tego rozporządzenia – Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego. Organ ten zapewnia pomoc prawną i reprezentację przed łotewskimi sądami i organami egzekucyjnymi uprawnionym krajowym i zagranicznym wierzycielom alimentacyjnym.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Na Łotwie znowelizowano szereg ustaw i rozporządzeń krajowych, aby umożliwić organowi centralnemu ustanowionemu na podstawie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, czyli Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego, pełnienie zadań określonych w art. 51 tego rozporządzenia. Dzięki tym zmianom zapewniono przyznawanie pomocy prawnej transgranicznym wierzycielom lub wnioskodawcom uprawnionym do pomocy prawnej zgodnie z wymogami rozporządzenia, w tym reprezentację danej osoby w sądzie i przed organami egzekucyjnymi. W celu określenia miejsca zamieszkania dłużnika lub wierzyciela na Łotwie lub w celu uzyskania informacji o jego dochodach i lokalizacji należącego do niego mienia znajdującego się na Łotwie łotewski organ centralny ma bezpośredni dostęp do szeregu rejestrów zawierających te informacje i umożliwiających mu pozyskanie odpowiednich dokumentów i dowodów. W celu wszczęcia lub ułatwienia postępowania, uzyskania niezbędnych środków tymczasowych i pozyskania dowodów Administracja Funduszu ma prawo występować do sądów łotewskich w imieniu odpowiednich powodów lub wnioskodawców. Administracja Funduszu może w imieniu powoda wytoczyć powództwo o ustalenie ojcostwa lub macierzyństwa dziecka bezpośrednio przed sąd, jeżeli powództwo to wytacza się wraz z powództwem o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Ostatnia aktualizacja: 22/05/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.